

Pridružite nam se, postanite i vi našim članom ...

Glazbeno djelo (bilo da je riječ o simfoniji, pjesmi, filmskoj glazbi ili glazbi s reklame i sl.) pripada onima koji su ga stvorili, njegovim autorima – Vama. Vi imate prirodno i zakonsko pravo na zaštitu svojih djela, kontrolu njihovog javnog korištenja (izvedbe i priopćavanja) te ostvarivanje autorskih honorara. Upravo to HDS ZAMP radi za Vas.

Opunomoćite li HDS ZAMP da štiti Vaša mala i mehanička prava, postajete pridruženim članom Hrvatskog društva skladatelja.

Tada će društvo za Vas evidentirati korištenje, izvedbe i emitiranja Vaših djela u zemlji, a kroz međunarodnu suradnju sa sestrinskim udrugama i u inozemstvu, te Vam isplatiti autorski honorar koji Vam kao nosiocu autorskog prava po zakonu i pripada. Kao članu Hrvatskog društva skladatelja, naši djelatnici su Vam uvijek na usluzi za besplatna pravna tumačenja i savjete te Vam možemo pružiti i usluge individualne zaštite.

AUTORSKO PRAVO

Autorsko pravo je Općom deklaracijom o pravima čovjeka UN-a proglašeno jednim od temeljnih prava čovjeka i građanina i na međunarodnoj razini, ono je zajamčeno Međunarodnim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.

Osnovni izvor zaštite autorskog prava u Republici Hrvatskoj jest Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima, a ono je također uređeno i Kaznenim zakonom kojim je propisana kaznena odgovornost zbog povrede autorskog prava.

Jednostavno rečeno, autorskim pravom uređuju se odnosi glede intelektualnih tvorevina s umjetničkoga, književnog i znanstvenog područja. Ono može nastati jedino stvaranjem djela i izvorni nositelj autorskog prava na tom djelu jest njegov tvorac, tj. osoba koja je djelo stvorila. Tako su autori glazbe njezini vlasnici te se ona ne smije bez njihova odobrenja koristiti, prerađivati, reproducirati itd.

Autorsko pravo stječe se trenutkom stvaranja autorskog djela, traje za života i 70 godina od smrti autora.

Kao imovinsko pravo ono obuhvaća pravo autora na naknadu za korištenje njegova djela (objava, reproduciranje, umnožavanje, stavljanje u promet, izvedba ili druga vrsta priopćavanja javnosti, obrada djela...).

Autoru na njegovim djelima pripadaju i moralna prava koja štite osobne i duhovne veze autora s djelom: omogućuju mu da se usprotivi svakom deformiranju, sakaćenju ili drugom mijenjanju djela koja bi vrijeđala njegovu čast ili ugled. Ova prava obvezni su poštovati svi i nakon isteka roka trajanja autorskih prava. Protiv onih koji ne poštuju navedenu odredbu nasljednici autora, udruge autora kojima je autor pripadao, druge osobe koje za to imaju pravni interes te HAZU ovlašteni su zahtijevati prestanak povrede te obveze.

Kolektivno ostvarivanje autorskog prava

Kolektivno ostvarivanje autorskog prava jedan je od temelja učinkovite zaštite autora i njihovih interesa jer se bez njega u velikom broju slučajeva autorsko pravo ne bi moglo ostvariti. Budući da su glazbena djela specifična djela koja se istovremeno mogu javno koristiti na bezbroj različitih mjesta i u više oblika, u svijetu je ođavna shvaćeno da je autore glazbenih djela potrebno dodatno zaštititi. Zato je stvoren umrežen i dobro organiziran međunarodni sustav kolektivne zaštite autorskih i srodnih prava na glazbi. Ta, kolektivna zaštita, primjenjuje se u slučajevima kad se glazbena djela masovno javno koriste pa je pojedincu nemoguće kontrolirati gdje se, kada i kako koriste njegova djela. Dio tog međunarodnog sustava je i HDS ZAMP koji u Hrvatskoj ostvaruje prava za hrvatske i inozemne autore. Pojednostavljeno, HDS ZAMP u Republici Hrvatskoj prikuplja

naknade za javno korištenje glazbe i raspodjeljuje ih u obliku autorskih honorara domaćim i stranim autorima. Hrvatskim autorima koji su njegovi članovi, HDS ZAMP isplaćuje i honorare ostvarene u ostalim zemljama svijeta.

NAPRAVITE SAMO DVA KORAKA OD JAVNE IZVEDBE DO AUTORSKOGL HONORARA, OSTALO ZA VAS RADI HDS ZAMP

HDS ZAMP u ime više od 2,5 milijuna autora glazbenih djela iz cijelog svijeta evidentira javne izvedbe njihovih djela te od korisnika glazbe u javnosti (radijske ili televizijske postaje, organizatori koncerata i priredbi, diskoteke, hoteli, ugostiteljski objekti, poslovni prostori itd.) prikuplja autorske naknade. Prikupljena sredstva raspodjeljuju se svim onim domaćim i inozemnim autorima čija su se djela u Hrvatskoj javno koristila, a obračun i isplata autorskih honorara radi se temeljem Pravilnika o ostvarivanju autorskih prava.

Korak prvi – dostavljanje potrebnih podataka o autorima i djelu

Godišnje se u Hrvatskoj javno izvede stotine tisuća glazbenih djela, a da bi autorima i nositeljima prava na tim djelima honorari bili isplaćeni, HDS ZAMP mora imati sve relevantne podatke o djelu i njegovim autorima. Zato je prvi korak svakog autora koji želi uredno i redovito primati autorske honorare dostavljanje svih potrebnih podataka HDS ZAMP-u.

Osobne podatke pri isplati autorskih honorara dostavljate nam na obrascu standardne punomoći, a sve eventualne promjene adrese, telefonskog broja ili računa dostavljate isključivo pisanim putem ili e-mailom.

Potrebne podatke o djelu i sve ostale podatke koji utječu na pravilnu zaštitu autorskih prava i raspodjelu naknada (ima li npr. i drugih nositelja prava na djelu) dostavljate nam na prijavi djela. Kategorizacija određenog djela obavlja se sukladno podacima navedenim u prijavi djela.

Korak drugi – zaprimanje autorskog honorara

Autorske naknade HDS ZAMP isplaćuje izravno autorima te im pritom dostavlja opći i pojedinačni obračun i specifikaciju. Tako svaki autor ima uvid u količinu prikupljenih naknada, količinu sredstava u pojedinim razredima, gdje su se sve njegova djela izvodila te koliko je novaca "zaradilo" svako njegovo pojedino djelo.

Novčanu vrijednost svake javne izvedbe određuje više čimbenika. Prvenstveno, ona ovisi o količini autorskih naknada naplaćenih od korisnika. Potom, o tome gdje je i kako izvedeno – npr. na koncertu, HRT-u ili u ugostiteljskom objektu te kako je samo djelo kategorizirano.

KAKO SE IZ NAKNADA ZA JAVNO KORIŠTENJE OBRAČUNAVAJU HONORARI?

Kako HDS ZAMP zna što se, gdje i kako izvodi?

Svi oni koji javno koriste i izvode glazbu imaju zakonsku obvezu to prijaviti HDS ZAMP-u, zatražiti odobrenje i platiti određenu naknadu. Pritom su televizijske i radijske postaje dužne redovito dostavljati popise djela emitiranih u programima, a priređivači koncerata i glazbenih priredbi popise izvedenih djela. Osim toga, službeni zastupnici HDS ZAMP-a u cijeloj zemlji svakodnevno su u terenskoj kontroli i obilaze one koji glazbu javno koriste. Na taj način kontroliramo jesu li korisnici uredno prijavili korištenje glazbe te evidentiramo nove koje upućujemo u njihove zakonske obveze.

Reparticijski razredi

Autorske naknade korisnika ulaze u različite razrede iz kojih se nakon obračuna isplaćuju autorski honorari. Razredi iz kojih se isplaćuju autorski honorari nazivaju se reparticijskim razredima:

- 100) Hrvatski radio** – sadrži naplatu od Hrvatskog radija;
- 200) Hrvatska televizija** – sadrži naplatu od Hrvatske televizije;
- 210) Hrvatska televizija-satelit** – sadrži 3% naplate od Hrvatske televizije;
- 310) RTL** – sadrži naplatu od RTL televizije;
- 315) RTL2** – sadrži naplatu od RTL 2 televizije;
- 320) Nova TV** – sadrži naplatu od Nove TV;
- 325) Doma TV** – sadrži naplatu od Dome TV;
- 330) Generalni korisnici** – sadrži naplatu od nacionalnih i lokalnih radio i televizijskih postaja, izuzev postaja koje čine zasebne reparticijske razrede, zatim naplatu od ugostiteljskih i uslužnih djelatnosti ostvarenu temeljem javnog emitiranja glazbe putem uređaja za mehaničku reprodukciju ili radio i televizijskih aparata, ako prema članku 34., st. 4. Pravilnika HDS-a o ostvarivanju autorskih prava nije drugačije određeno;
- 400) Koncerti ozbiljne glazbe** – sadrži naplatu od koncerata ozbiljne glazbe;
- 500) Koncerti zabavne glazbe** – sadrži naplatu od koncerata zabavne, narodne i ostalih vrsta glazbe (npr. festivali);
- 600) Priredbe** – sadrži naplatu od svih vrsta zabavnih priredbi

Ključ raspodjele autorskih honorara

Osnovno načelo rada HDS ZAMP-a jest autorske honorare isplatiti upravo onim autorima čija se djela javno koriste, u visini ovisnoj o količini izvođenja djela.

Honorari iz razreda Hrvatski radio, Hrvatska televizija, RTL, RTL2, Nova TV i Doma TV obračunavaju se zasebno, sukladno listama emitiranja glazbenih djela u programima tih postaja. Naime, radijske i televizijske postaje dostavljaju HDS ZAMP-u liste svih emitiranja djela u programima (bilo da je riječ o pjesmi, glazbi za odjavne i najavne špice, jingleove, reklame i slično).

Kad je riječ o koncertima (razredi 400 i 500), priređivači koncerata dužni su HDS ZAMP-u dostaviti podatke o djelima koja su na koncertu izvedena. Tako se za glazbena djela izvedena na koncertima seriozne i zabavne glazbe autorski honorari isplaćuju autorima čija su djela izvođena na svakom pojedinom koncertu.

Kod isplate honorara iz razreda 330 primjenjuje se načelo isplate temeljem uzorkovanih programa nacionalnih i lokalnih radijskih i televizijskih postaja. Naime, u tom razredu nalaze se i naknade koje plaćaju ugostiteljski objekti, hoteli, poslovni prostori itd., a koji, zbog samog ustroja svog poslovanja, ne mogu dostavljati programe izvedenih djela. Uzorkovanje programa komercijalnih radijskih i televizijskih postaja radi se upravo zato da bi se u raspodjeli osigurala i pravedna zastupljenost glazbenih djela lokalnog karaktera. Honorari iz razreda 600 (priredbe) isplaćuju se sukladno prikupljenim programima s priredbi i zabava kao što su svadbe, maturlne zabave, proslave Valentinova i sl.

HDS ZAMP VAM ISPLAĆUJE HONORARE I ZA VAŠA UMNOŽENA DJELA

Honorari od prodaje pjesama odnosno singlova, ring tonova i nosača zvuka s Vašim glazbenim djelima

Autorima glazbenih djela, temeljem tzv. mehaničkih prava, pripada određena naknada i za svako umnožavanje i prodaju njihovih djela.

Svi proizvođači fonograma dužni su svoje snimke i izdanja prijaviti HDS ZAMP-u i dobiti odobrenje za korištenje djela koja su pod zaštitom. Također, proizvođači fonograma HDS ZAMP-u moraju redovito dostavljati izvješća o prodaji. Temeljem tih podataka i temeljem tipskog ugovora određuje se visina naknade koju je proizvođač fonograma dužan platiti za korištenje autorskih glazbenih djela. Iznos naknade koji je naplaćen za jedan fonogram dijeli se autorima razmjerno trajanju njihovih djela snimljenih na tom nosaču zvuka.

Također svi ponuđači glazbe u digitalnom formatu su dužni HDS ZAMP-u prijaviti korištenje glazbenih djela, pribaviti odobrenje i platiti određenu naknadu za svako pojedino preuzimanje (*download*). Temeljem izvješća o broju preuzimanja svake pojedine melodije, a koja su ponuđači melodija dužni dostavljati, HDS ZAMP autorima isplaćuje autorske honorare.

Honorari ostvareni kroz Sustav privatnog kopiranja

Sustav privatnog kopiranja zapravo je izuzeće od prava kojim isključivo autor može odobriti ili zabraniti umnožavanje svojih djela. Ovim sustavom građanima je omogućeno da s legalnog izvora za svoje privatne i osobne potrebe umnažaju autorska djela, a autorima se za to osigurava naknada koju podmiruju proizvođači i uvoznici tehničkih uređaja za tonsko ili vizualno snimanje i praznih nosača zvuka, slike ili teksta. Temeljem Zakona, 30% ovako prikupljenih naknada usmjerava se u potporu različitih glazbenih manifestacija pretežno nekomercijalne naravi, a ostala sredstva distribuiraju se autorima.

OSTVARIVANJE HONORARA U INOZEMSTVU

Recipročnim ugovorima sa sestrinskim društvima u inozemstvu HDS ZAMP hrvatske autore kolektivno štiti i u svim zemljama svijeta. Naime, ta društva u svojim matičnim zemljama prikupljaju i naknade za djela hrvatskih autora koja se izdaju na nosačima zvuka ili izvode u toj zemlji te nam proslijeđuju prikupljene naknade.

HDS ZAMP ulaže i dodatne napore kako bi osigurao što bolju evidenciju Vaših izvedbi u inozemstvu i isplatu honorara koji Vam pripada. No, u sastavljanju što kvalitetnijih ciljanih zahtjeva pojedinim društvima u svijetu uvijek je dobrodošla i Vaša pomoć i suradnja.

Što možete učiniti?

- U tekućoj godini izvijestite nas o onim izdanjima ili izvedbama u inozemstvu za koje imate relevantne podatke. Dakle, ukoliko imate saznanja o izvedbama ili emitiranju Vaših djela u inozemstvu, ispunite obrazac obavijesti o javnoj izvedbi/emitiranju djela u inozemstvu i pošaljite ga na našu adresu.
- Također, ukoliko imate informacije o izdanju nosača zvuka u inozemstvu na kojima je i neko Vaše djelo, obavijestite nas o tome putem obrasca Obavijesti o izdanju nosača zvuka.
- Bitno je da na obrascima dostavite što više točnih podataka (ukoliko je riječ o npr. koncertu obavezno dostavite podatke o imenu grada i države te točnom mjestu i vremenu održavanja koncerta kao i nazivu organizatora koncerta), kako bi HDS ZAMP mogao sastaviti što kvalitetniji zahtjev prema određenoj sestrinskom društvu u inozemstvu.
- Naravno, to je izuzetno važno jer inozemna društva - kao i HDS ZAMP - ne mogu temeljem nepotpunih podataka evidentirati izvedbu, obračunati naknadu i zatražiti naplatu te ukoliko nemamo sve potrebne podatke postoji mogućnost da nam sestrinsko društvo odgovori da im poslani podaci nisu dovoljni za lociranje i evidentiranje tog događaja ili izdanja.

KALENDAR ISPLATA

- **Ožujak** - isplata svih naknada pristiglih u protekloj kalendarskoj godini od strane inozemnih društava.
- **Travanj/Listopad** - isplata naknada za prava mehaničke reprodukcije (tzv. mehanička prava) naplaćenih u razdoblju od listopada protekle godine do travnja tekuće godine te isplata naknada s osnove sustava privatnog kopiranja.
- **Lipanj/Prosinac** - isplata autorskih naknada za prava javnog priopćavanja (tzv. mala prava) ostvarenih na području Hrvatske u protekloj kalendarskoj godini te isplata naknada s osnove sustava privatnog kopiranja. Isplate u lipnju odnose se na naknade prikupljene u drugoj polovici protekle godine, a isplate u prosincu u prvih šest mjeseci tekuće godine.

HDS ZAMP MOŽE SVOJE ČLANOVE ŠTITITI I INDIVIDUALNO

Autorima glazbenih djela pripadaju i tzv. sinkronizacijska i tzv. velika prava. **Sinkronizacijska prava** pojednostavljeno znače da nitko ne smije bez Vašeg odobrenja koristiti Vaše glazbeno djelo u novom audio/vizualnom djelu (filmu ili promidžbenoj poruci itd.). **Velika prava** pojednostavljeno pak znače da nitko ne smije bez Vašeg odobrenja Vaše glazbeno djelo ugraditi i prikazivati u jednoj većoj umjetničkoj cjelini (npr. kazališnoj predstavi, operi, opereti, mjuziklu i sl.).

U oba slučaja, korisnik Vaših djela dužan je poštovati Vaša moralna prava i cijela smije koristiti jedino u obliku i pod uvjetima koje ste ugovorili. Zaštitu prava koja autori uređuju individualno ne možete temeljem standardne punomoći povjeriti HDS ZAMP-u. No, ukoliko ste naš član, **zaštitu tih prava možete nam povjeriti temeljem punomoći** za svaki pojedini predmet i tako nas ovlastiti da u Vaše ime ugovorimo uvjete korištenja glazbenih djela, naplatimo naknadu i pružimo Vam svaku drugu (pravnu) pomoć.

HDS ZAMP

Heinzlova 62A, 10000 Zagreb
T. 01/ 6387 000, F. 01/ 6387 001
E. zamp@hds.hr
www.zamp.hr